Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой Үнэн

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной апрелиин 10 Среда № 83 (3084)

Сэн 10 мүнгэ.

Агууехэ Советскэ Союзай ажалшад болбол СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи зарлалгын зургаадахи Сессиин историческа тогтоолнуудые үйлэдбэриин ба политическэ угааехэ дэбжэлтээр угтаба.

Эдэ тогтоолнууд болбол манай ороной арадуудай, бүхы дэлхэйн ажалшадай интересүүдтэ бүрин зорюулагдана.

Сессиин тогтоолнууд бүхы советскэ арадай дуразоригые харуулна

СССР-эй Верховно Соведэй VI ...н худэлмэреэ дүүргэбэ. Сесси ... гүрэнэй онсо шухала ...нуудые: СССР-эй гадаада ...ика; Карельскэ Автономно ...кэ Социалистическэ Республика Союзна Карело-Финскэ ... Социалистическэ Республика болголго; 1940 оной, СССР-эй гүрэнэй бюджет тухай ба ... асуудалнуудые хаража үзэ... ба зүбшэн хэлсэһэн байна.

Советскэ арад болбол Сессиин ...хэрнне тон ехэ һонирхолтой... хаража байгаа. СССР-эй ...ай политика тухайда Верховно Соведэй үндэр трибуна дээрэ ... нүхэр Молотовай доклад хэ... байхадань, манай орон болбол ...дай Комиссарнарай Соведэй ...түрүүлэгшын үгые угаасхэ ...рхолой мэдэрэлээр соносоо. ...ой 5 һарын торшо соо боло... ...лзасхоропндлан событинуудай ...гы анализ хэһэн, нүхэр ...товай доклад хадаа СССР-эй ...вно Соведээр ба манай бүхы ...дээр халуунаар һайшаагдаа.

Московско шарикоподшинниково ...ой худэлмэришэд болбол ...эр Молотовай докладтай танил... ...өөһэдынгөө резолюци соо ...нэ һэн:

„Советскэ Союзай гадаада поли... болбол социализмын ороной ...дуудай интересүүдые харуул... гадна, мүн бүхы дэлхэйн ...шадай интересүүдые харуул... ...тэрэ хадаа арадуудай хоорон... ...мирые бүхэжүүлэдэ, мирэ ...ай һалбаран бадаралтада, ...ой эхэ ороной эюулгүйе сах... ...хангалгада зорюулагдана".

...эхэ хадаа өөрынгөө асагэ орон... ...ажалтатайгаар худэлмэрилэг... ...эхэ оронойгоо ашатуһада, ...и оронуудай ажалшадай ...атуһада зорюулагдаһан, сове... правительствын полити... ...амаршалагша 183 миллион ...скэ хүнүүдэй голос мүн.

Улаан Арми болбол Финляндин ...ын клаштаарай манай ороной ...рдо үшөө нэгэ гайхамшаг ...һа нээгээ, Советскэ Союзда ...сахын тулада империализмын ...ахэһэн плацдармые хүсэд ...даа.

Нүхэр Молотов болбол англо-...анцузскэ зонхилогшо кругууд ...иаа, өөрынгөө доклад соо нигэ... ...хэлээ һэн:

„Советскэ Союз хадаа бусадай ...тикын забсарта байгаагүй, ...сые байхагүй; СССР ...ба, манай политика болбол бу...ронуудай господанарта таа... ...гү, али бэшэ гү гэжэ харааа... ...абангүйгөөр, өөрынгөө поли... ...е ходоо бэелүүлдэг ба бэе... ...үлэхые байна гэжэ, тэдэ гос... ...нарай ойлгохоор ...лэ болоо ...за".

Советскэ засагай политика, ...нин—Сталинай партиин полити... ...хадаа имагта лэ арадай инте... ...ресүүдээр тодорхойлогдоно.

Карельскэ АССР-ые Союзна Карело-Финскэ Советскэ Социа... ...листическэ Республика болголго— ...нэй гүрэнэй улам ургажа бай... ...хүсэшадалайнь гэршэ мүн. ...циализмын орон хэдээ өөрын... ...ой баруун-хойто хилэнүүдые үр... ...шоо. Манай географическа карта ...ээрэ шэнэ территоринууд бии ...оо. Карело-Финскэ ССР хадаа ...циализмын ороной баруун-хойто ...хилэнүүд дээрэ тэрээнэй хүсэн... ...тэ форпостонь болохо байна.

Карельскэ АССР-ые шэнэдхэн ...болгохо тухайда СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин тогтоол ...болбол манай ороной бүхы ара... ...дай баясхаланта событи боло... ...Баярай митинг дээрэ суглар... ...н, Петрозаводск городой ажал... ...шад болбол, нүхэр Сталинда ба ...Молотовта эльгээһэн бэшэг соогоо ...бэшээ һэн:

„Карело-финскэ арадай торжество агууехэ. Манай гүнзэгы баясхаланиие Таанарта хүргэхэ үгэ байнагүйл. Карелиие Союзна Республика болгохо тухай закон хадаа угаасхэ баяр мэдэрэлээр манай зүрхые дүүргэнэ, бидэндэ шэнэ хүсэнүүдые нэмээнэ. Бидэнэр болбол агуухэ Советскэ Союзай түрүү республиканудай тоодо Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикын байхынь тулада, эрэлхэгээр тэмэсэхэбди гэжэ Таанарые найдуулнабди".

Манай эсэгэ ороной хүсэшадалай гайхамшаг гэршэнь хадаа тэрээнэй гүрэнэй бюджет болоно. Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэреэр шэнэ, коммунистическэ ажабайдалые байгуулжа байгаа арадай амжалтанууд хадаа бюджет соо тон тодоор харагдана. 1926-1927 онуудта, СССР-эй гүрэнэй бюджет мини 5 миллиард түхэриг байгаа. 1940 ондо СССР-эй бюджет 184 миллиард шахуу болоо.

Манай гүрэнэй бюджедэй түхэриг бүхэн хадаа арадай интересүүдтэ, ороной интересүүдтэ гаргашалагдана. Сталинскэ Конституци болбол советскэ гражданинуудай ажал хэхэ, эрдэмдэ һураха, амарха, хүгшэ наһандаа материальна тэдхэгдэхэ эрхые хангаһан байна. Советскэ гүрэн болбол эдэ эрхэнүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгые өөрынгөө бүхы финансова хүсэшадалаар хангана. Арадай ажахын сааашадахи хүгжэлтэдэ 57 миллиардһаа үлүү түхэриг ассигновалагдаа. Культурна хэрэгтэ, гол түлэб, гэгээрэлдэ ба элүүрые хамгаалгада 43 миллиард шахуу түхэриг табигдаба. 13 миллион шэнэ советскэ гражданинуудай—Баруун Украина ба Баруун Белоруссиин хүнзоной хэрэглэлые хангаха зөөри хадаа бюджет соо тусгаар хараалагдана.

Манай эхэ ороной оборонын хүсэшадалые бүхэжүүлгэдэ 1940 оной бюджедһээ 57 миллиард түхэриг табигдана.

Арадайгаа дуразоригые бэелүүлэн, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд болбол 1940 оной бюджедые баталаа. Оборонын хэрэглэлдэ зорюулагдаха зөөриие ехэдхэхэ тухайда шиидхэбэриие тусгаар дэбжэлтэтэйгээр баталан абаһан байна. Улаан Арми болбол советскэ гражданинуудай мирнэ ажалые сахина, социалистическэ эхэ ороноо хамгаална. Оборонье бүхэжүүлгэдэ табигдаһан 57 миллиард түхэриг болбол, худэлмэришэн ба тариашанай агууехэ гүрэниие хамгаалгатай холбоотой зорилгонуудые шиидхэхэдэнь Улаан Армида ба Уһан-Сэрэгэй Флотто туһалха байна.

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическэ Конституциин—Сталинскэ Конституциин үндэһэ һуури дээрэ, депутадууд болбол манай ороной бүхы ажабайдалда туйлай ехэ удхашанартай асуудалнуудые бүхы талааранъ зүбшэн хэлсэбэ. Эдэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ хүсэд нэгэнһаналай эршэмбайдал соо үнгэрөө.

Сессиин тогтоолнууд хадаа манай практическа худэлмэриин үндэһэ һуури болоно. Арадай зөөриие гамнаха, тэрээниие экономноор, максимальна ашагтайгаар гаргашалха, доходно статьянуудай хүсэд дүүргэлтые туйлаха, ажахын бүхы резервүүдые хэрэглэхын түлөө сусаралтагүй худэлмэрилхэ—энэ хадаа манай бүхы советскэ, партиина, ажахын организацинуудай уялга мүн.

1940 он—СССР-эй ажахын ба культурна дэбжэлтын, ажалша массын материальна энхэ амагалан байдалай хэлбэрилтэгүй ургалтын жэл, манай агууехэ ба гайхамшаг эхэ ороной оборонын хүсэшадалай сааашадахи бүхэжэлгын жэл мүн. („Правдын" түрүү бэшэгһээ).

Рузвельттэй Уэллес хөөрэлдэбэ

Нью Йорк, апрелиин 3. (ТАСС). ...ллес болбол Рузвельттэй дахин хөөрэлдэбэ гэжэ Ассошейтед Пресс ...тство мэдээсэбэ. Президенттэй Уэллесын энэ хөөрэлдөөнь болбол Европоһоо бусажа ерэһэнһээ хойшо гурбадахи хөөрэлдөөнь болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи зарлалгын VI Сесси

Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай гүрэнэй 1940 оной бюджет тухай

ЗАКОН

Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Верховно Совет тогтооно:

1. СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведээр табигдаһан, СССР-эй гүрэнэй 1940 оной бюджедые, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудай докладууд тушаа абтаһан хубилалтануудтайгаарань, тодорхойлбол: доходынь хамтадаа—183 миллиард 954633 мянган түхэригөөр ба гаргашынь хамтадаа—179 миллиард 913376 мянган түхэригөөр баталха, гэхэтэй хамта, 1941 оной январиин 1-дэ СССР-эй Госбанкдахи счедуудта бүхэсоюзна бюджедэй зөөриин үлэгдэлэнь 1475 миллион түхэриг байха ба, тэрээнһээ гадна, доходуудань гаргашануудһаа 2566257 мянган түхэригөөр үлүүлхэ ёһотой.

2. Энэ законой нэгэдэхи статьятай зохилдуулан, 1941 оной январиин 1-дэ СССР-эй Госбанкдахи счедуудта зөөриин үлэгдэлнүүд 1475 миллион түхэриг байхаар ба, тэрээнһээ гадна, доходуудань гаргашануудһаа 2566257 мянган түхэригөөр үлүү байхаар хараалан, союзна бюджедэй доходууд ба гаргашануудые,—доходуудаарань 141094905 мянган түхэригөөр ба гаргашануудаарань 137053648 мянган түхэригөөр баталха.

3. Союзна Республиканудай гүрэнэй бюджедүүдые 1940 ондо, доорозаагдаһан суммаарань баталха:

	Доходооронь (мянган түх.)	Гаргашааранъ (мянган түх.)
Российскэ Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика	25244171	25244171
Энээн соо: республиканска бюджет	15019725	6463988
нютагай бюджедүүд	10224446	18780183
Украинска Советскэ Социалистическэ Республика	8096411	8096411
Энээн соо: республиканска бюджет	5382427	2259018
нютагай бюджедүүд	2730984	5837393
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика	2144597	2144597
Энээн соо: республиканска бюджет	1673177	716789
нютагай бюджедүүд	471420	1427808
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика	1040721	1040721
Энээн соо: республиканска бюджет	837596	391110
нютагай бюджедүүд	203125	649611
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика	1227451	1227451
Энээн соо: республиканска бюджет	983707	494502
нютагай бюджедүүд	243744	377949
Армянска Советскэ Социалистическэ Республика	469664	469664
Энээн соо: республиканска бюджет	401976	212509
нютагай бюджедүүд	67688	257155
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республика	526552	526552
Энээн соо: республиканска бюджет	459704	238327
нютагай бюджедүүд	66848	288225
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика	1486969	1486969
Энээн соо: республиканска бюджет	1210812	558907
нютагай бюджедүүд	276157	928062
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика	527105	527105
Энээн соо: республиканска бюджет	470613	230354
нютагай бюджедүүд	56492	296751
Казахска Советскэ Социалистическэ Республика	1660650	1660650
Энээн соо: республиканска бюджет	1436660	628831
нютагай бюджедүүд	223990	1031819
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика	435437	435437
Энээн соо: республиканска бюджет	389929	173852
нютагай бюджедүүд	45508	261585
Союзна республиканудай гүрэнэй бюджедүүдээр хамтань	42859728	42859728
Энээн соо: республиканска бюджет	28266320	12368187
нютагай бюджедүүд	14593402	30491541

4. Республиканска бюджедүүдһээ—АССР-эй ба нютагай Соведүүдэй бюджедүүдтэ орохо оролтые доорозаагдаһан суммаар баталха (мянган түхэригөөр):

Российскэ Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика—8555737

Украинска Советскэ Социалистическэ Республика — 3123409

Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика — 956388

Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика—446486

Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика — 489205

Армянска Советскэ Социалистическэ Республика — 189467

Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республика — 221377

Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика — 651905

Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика — 240259

Казахска Советскэ Социалистическэ Республика — 807829

Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика — 216077

Хамта 15898139

5. Шухала хэрэглэгдэхэ зөөриие СССР-эй СНК-гэй резервнэ фондһоо таһалан, Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикын бюджедые тусгаар хаража үзэхынь ба баталхынь СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведтэ даалгаха.

6. 1940 ондо пиитэсоюзна гүрэнэй налогууд ба доходуудһаа республиканска ба нютагай бюджедүүдтэ орохо оролтые доорозаагдаһан хэмжээгээр тогтооxo:

а) городуудта байрын ба культурна-байрабайдалай барилгын хэрэглэлдэ зорюулагдаһан татабариһаа — РСФСР-эй, Украинска ССР-эй, Белорусска ССР-эй, Азербайджанска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Армянска ССР-эй ба Узбекскэ ССР-эй бюджедүүдтэ—50 проц. ба Туркменскэ ССР-эй, Таджикска ССР-эй, Казахска ССР-эй ба Киргизскэ ССР-эй бюджедүүдтэ—100 проц.;

б) хүдөө нютагуудта байрын ба культурна-байрабайдалай барилгануудай хэрэглэлдэ зорюулагдаһан татабариһаа бүхы союзна республиканудай бюджедүүдтэ—100 проц.;

в) колхозуудһаа татагдадаг олзын налогуудаар ба колхозниигуудһаа ба үнсэтэнһөө татагдадаг хүдөөажахын налогоор оролтонуудһаа — РСФСР-эй, Украинска ССР-эй ба Белорусска ССР-эй бюджедүүдтэ—75 процентынь ба Азербайджанска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Армянска ССР-эй, Туркменскэ ССР-эй, Узбекскэ ССР-эй, Таджикска ССР-эй, Казахска ССР-эй ба Киргизскэ ССР-эй бюджедүүдтэ—100 процентынь;

г) хүдэлмэришэд, служащинуудай ба бусад городской хүнзоной дунда тараагдаһан, гүрэнэй уриһалалжын суммаһаа—50 процентынь союзна республиканудай бюджедүүдтэ оруулан, тэдэнэй 25 процентынь нютагай бюджедүүдтэ зорюулха; колхозниигуудай ба үнсэтэнэй дунда тараагдаһан уриһалалжын суммаһаа—90 процентынь нютагай бюджедүүдтэ зорюулан, союзна республиканудай бюджедүүдтэ оруулха;

д) машинно-тракторна станцинуудай доходуудһаа—50 процентынь союзна республиканудай бюджедүүдтэ оруулан, тэдэнэй 30 процентынь нютагай бюджедүүдтэ зорюулха.

7. СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаһан, оборотой налогһоо орохо оролтын суммануудтай зохилдуулан, энэ налогһоо орохо оролтын процентые союзна республика бүхэндэ тодорхойлхынь СССР-эй Арадай Комиссарнарай Соведтэ даалгаха.

8. СССР-эй гүрэнэй 1938 оной бюджедэй гүйсэдхэлгэ тухай отчедые—доходуудань гаргашануудһаа 3441948 мянган түхэригэй үлүүтэйгээр, доходынь—127 миллиард 480890 мянган түхэригөөр ба гаргашынь—124 миллиард 38942 мянган түхэригөөр баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва. Кремль.
1940 оной апрелиин 3.

Миллионер „Большевик" колхоз (Байрам-Алинска район, Туркменскэ ССР) болбол 1940 оной ВСХВ дээрэ колхозно селогой культурна байгуулалгые үргэнөөр харуулагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1940 оной ВСХВ-дэ хабаадагшадта кандидат, колхозой түрүүлэгшэ нүх. Ага Юсуп Али өөрынгөө гэртэ.

(ТАСС-ын фото-клише).

Максимовай тракторна бригадада

Мухар-Шэбэр. (Манай спецкорнуудһаа). Шаралдайн сомоной, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлени дотор Гашайн МТС-эй Максимовай тракторна бригадын трактористнууд, прицепщигүүд, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозниигууд сугларанхай. Тэдэнэр болбол хабарай тарилгын зорилгонууд тухайда өөрынгөө тракторна бригадын бригадир медальта нүхэр Филипп Моисеевич Максимовтай хөөрэлдэнэ. Филипп Моисеевич болбол өөрынгөө нүхэдтэ хэлэнэ: „Нүхэд, мүнөө жэлдэ 15 хүсэтэй условно тракторто 800 гектар хахалха бүрин аргатай байнабди". Тэндэ байһан трактористнууд нүхэр Максимовай дурадхалые бүгэдэ һайшаажа, халуунаар зүбшин хэлсэбэ. „Хэрбээ бүхы хэрэгсэлнүүдээр, колхозой правлениин зүгһөө ба МТС-эй дирекциһээ таһаралтагүй хангагдаад байгаа һаань, 800 гектарые үлүүлэн дүүргэжэ шадахабди"—гэлсэнэд.

Мүнөө максимовайхид үдэр бүри, поле дээрэ байһан тракторнуудаа үзэнэ, дахин дахин шалгана. Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ хүдэлмэрилхэ залуу трактористнуудаа машинатайнь һайтар танилсуулна.

Апрелиин 5-най үдэр, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин байшан дотор, Максимовай бригадын трактористнуудай совещани эхилжэ, совещани дээрэнь ганса максимовайхид бэшэ, мүн тэдэниие обслуживалдаг Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозниигууд хамта 20 гаран хүн хабаадаба.

Совещани дээрэнь нэгэ асуудал—Бүхэсоюзна Партиина Конференциин нэрэмжэтэ, трактористнуудай социалистическэ соревновани тухай. Нүхэр Максимов болбол ВКП(б)-эйн Мухар-Шэбэрэй айкомой хүдэлмэрилэгшэ нүх. В. Сыденовто үгэ үгэнэ.

Нүхэр Сыденов болбол үгэ соогоо, советскэ арад болбол Бүхэсоюзна партиина конференциие шэнэ шэнэнүүд үйлэдбэриин ба политическэ дэбжэлтээр угтахые эриэлзэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

Һүүлээрэнь, медальта нүхэр Максимов болбол өөрынгөө бригадын уялгые тухайда тодорхойгоор хэлэбэ: „Бидэнэр хадаа сезон дотороо условно 15 хүсэтэй тракторнаар 800 гектар үйлэдбэрихэ уялга абанабди. Энээниие бидэнэр хүсэд дүүргэжэ шадахабди; зүгөөр МТС-эй дирекци ба колхозой правлениин зүгһөө манай эрилтэнүүдые (керосин, уһан) таһаралтагүйгөөр хангажа байхань шухала. Мүн горючиие 13 процент экономилхо, машинные зүбөөр хэрэглэхэ ёһотойбди, тиигээд байхадаа бидэнэр өөһэдынгөө уялгые үлүүлэн дүүргэжэ шадахабди. Бидэнэр хадаа манай илагдашагүй коммунистическэ партиин Бүхэсоюзна конференцидэ угтамжа болгон, республиканска соревновани эмхидхэхэ тухайда бүхы Бурят-Монголой трактористнуудые уринабди".

Саашань, трактористнууд нүхэд В. Суменков, Е. Алексеев гэгшэд нүхэр Максимовай дурадхалые тон халуунаар дэмжэнэд. Нүхэр Алексеев хэлэнэ: „Бидэнэр болбол мини 800 гектар бэшэ, харин энэ тоое 1000 хүртэр үргэжэ шадахабди".

Трактористнуудай һүүлээр, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев үгэ абажа, хэлэнэ: „Манай колхозые обслуживалдаг, Максимовай тракторна № 12 бригада хадаа МТС ба аймаг дотороо, мүн республика дотороо түрүү бригада болоно.

Таанар болбол колхозой правлени ба полеводческо бригадатай тон халуун барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, мүнөө хабарай тарилгые үндэр шанартайгаар ба богонихон болзор соо дүүргэхые тэмэсэхэ байнат".

Тэрэнэй һүүлээр, Бурят-Монголой бүхы трактористнуудта хандалгые нэгэн һаналаар баталан абаһан байна.

О. Цыбиков.
Д. Лубсанов.

ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

КОЛХОЗУУД ХООРОНДЫН СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ СОРЕВНОВАНИ

Ярууна. Эльдиргын сомоной, Молотовай ба Кировай нэрэмжэтэ колхозуудай членүүд хоорондоо социалистическэ соревнованиин договор батаэба.

Молотовай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд болбол үнэхөөр конкретнэ уялгануудые өөһэдтөө даажа абаба:

1940 ондо орооһото культурын тарилгын гектар бүриһөө 13 центнер хуряаха; гурбан зуун гектар сабшалангые уһалжа ба тэрээн дээрэхи бургааһа хартагана матын буртагыень сэбэрлэжэ, гектар бүриһөө 30-30 центнер үбһэ абаха.

Мүнөө жэлэй түл абалгын планиие 100 проц. дүүргэхэ. Малнуудайгаа үүлтэрые улам һайжаруулхын тулада 2-3 генерациин 10 үнеэд, 5 буха, бело английскэ үүлтэрэй 5 эмэ гахайнуудые худалдажа абаха. Үнеэн бүриһөө, дунда жэшээгээр, 800 литрһээ доошо бэшэ һү һааха, ховин бүриһөө гурбан килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалха.

Мүн тэрэшэлэн, адуу малаа дулаан ба сэбэр байраар хангахын тухайда уялга абаа. 1940 ондо 8 типовой байрануудые шэнээр барихань, тэдэнэй тоодо, малнуудай хоёр байра барижа дүүргэхэ ойртоо. Баһа 350 хүнэй багтасатай клуб, 10000 центнер таряанай багтаха склад, 6 автомашинын гараж баригдаха байна.

Түс колхоз болбол культурна хамжээлбуулгаар бага бэшэ хүдэлмэри хэжэ байна. Хамтадаа 28 мянган түхэригтэ литература, музыкальна инструментнүүд ба культурна хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаха ба колхозойнгоо центральна буусадахи бүхы гэр байшангуудые электрофицировалхаар хараалба. „ВКП(б)-эйн историин хураангы курсые" колхознигуудай үзэхынь тулада 3 кружогууд эмхидхэгдэв.

Мүнөө жэлдэ колхозойгоо ажахыһаа 744 мянган түхэриг олзо оруулхаар һанамжалаа.

Эдэ уялгануудаа эрхимээр бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэжэ байнад.

Д. Жигмитов

Тарилгын бэлэдхэлые шалгаха рейд

Зэдэ. Гэгээтэйн ба Үчөөтэйн колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлые али тухай ябуулжа байһыень шалгахын тулада, һаяхан сельпоровскэ рейд үнгэргэгдэбэ.

Тиихэдэнь, колхозууд тарилгадаа үшөө хүсэд бэлэн бэшэ байна гэжэ элирбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үрһэнь дутуу ба мориднь туранхай. „Улаан Үчөөтэй", „III Интернационал" ба Кировай нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ иимэ байдалтай байба.

Г. Жербаев.

Полевой стан, баня, столово...

Закамен. Хуртагын сомоной, Молотовай нэрэмжэтэ колхозой № 1 полевой бригада мүнөө хабар 430 гектар тарилга хэхэ плантай юм. Түс бригада болбол тарилгадаа гарахаһаан урид хамаг бүхы хэрэгсэл, машина зэбсэг ба хомут тоногоо бүрин бэлэдбэ. Үрһэнь хүсэд хаагдаа.

Поле дээрэ стан, баня, столово, улаан булан г. м. барижа ба түхеэржэ дүүргэхэ дүтэлөө.

В. Б.

Звенонуудые даагшадай курс

Энэ оной, мартын 21-һээ эхилээд, мартын 27 болотор Новостретенскын сельсоведэй (Бичура). Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ ефремовскэ сагүргэлжын звенонуудые даагшадай курс болежо, тэндэ хамтадаа 13 хүн суглараад, агроном нүх. Коротовай хүтэлбэри доро һуралсаһан байна. Курсда хабаадагшад хадаа үдэр үргэсэ абаха арганууд тушаа лекциинүүдые шагнаба.

Д. А.

Машина зэбсэг бэлэншье һаа, үрһэн дутуу

Иволга. Гильбэриин сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ машина зэбсэгэй ремонтые хэзээ үни дүүргэһэн юм.

Тиигэбэшье, үрһэ хаалгын планиие үшөө дүүргээдүй. Мүнөө 150 центнер ярицын үрһэн дутуу байна. Теэд тэрэниие хүсээхэ тушаа хэмжээ абтаагүй.

Эрд. Хандажапов.

АЙМСОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Хоринн аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриин гол шухала заабаринуудые ба хүдэлмэриинь планиие аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет үгэһэн байна.

Зарим сельсоведүүдэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинууд хүдэлмэрөө һайнаар табижа эхилээ.

Хажангын с/совет дотор, колхозно центрнүүдые культурна болбосон болгохо, ногооруулха гэхэ матын хүдэлмэринүүд үргэнөөр ябуулагдажа байна. Түс сельсоведэй колхозуудта массово-ойлгуулалжын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Эндэ бэшэг мэдэхэгүйе хүсэд усадхажа, бэшэг бага мэдэгшэдэй һургуулиие эмхидхэбэ. Чесаныи сомисполкомой түрүүлэгшэ нүх. Гуружапов, культурна комиссиин хүтэлбэрилэгшэ нүх. Цыренов гэгшэд бэшэг мэдэхэгүйе усадхаха хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Эндэ 16 багшанар - культармейцүүд үдэр бүри занятии хэнэ.

Мүн тэрэшэлэн, Ашангын ба Тарбагатайн с/советүүдэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинууд планай ёһоор хүдэлмэрилнэ. Тарбагатайн с/соведэй (гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүх. Лобинов, культкомиссиин хүтэлбэрилэгшэ нүх. Скворцов) колхозуудай колхознигууд болбол колхозно центрнүүдэ культурна болбосон болгохын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэжэ байна. Эдэ колхозуудта элдэб лекцинүүд уншагдадаг юм.

Дээдэ-Курбиин с/соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Базаржапов ба хүдөөажахын комиссиин хүтэлбэрилэгшэ—түмэршэ дархан нүх. Баранзаев Д. гэгшэд хабарай тарилгада бэлэдхэлые хангаа. Энэ колхозой һаалишад ба малшадай совещанинууд регулярнаар болодог. Зоотехник нүх. Резунова болбол малажалай бригаданууд дээгүүр 2 лекци уншаба.

Гэхэтэй хамта, Хасуртайн, Кульска, Советскэ ба Хоринн сельсоведүүдэй дэргэдэхи саг үргэлжын комиссинууд мүнөө хүртэр хүдэлмэрөө эхилээдүй. Сельисполкомуудайнь түрүүлэгшэд хадаа комиссинуудайгаа хүдэлмэриие хүтэлбэрилнэгүй.

Эндэ, мартын 27-до болоһон заседани дээрэ сельисполкомуудай түрүүлэгшэнэрэй ба саг үргэлжын комиссинуудай докладые соносожо, хүдэлмэрөө һайжаруулхын тула тогтоолнуудые абаһан байгаа. Зорилго хадаа—эдэ тогтоолнуудые бэелүүлгэдэ байна.

К. Скворцов—Хоринн аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын оролгшо.

Бүри культурна болбосон байдалай түлөө тэмэсэхэ

Хүдөө нютагуудые хүсэд культурна болбосон болгохын түлөө республиканскэ хүдэлөөндэ хабаадагшадай зэргэнүүд үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байна. Колхоз бүхэн, өөһэдынгөө хамтын суглаанууд дээрэ түс асуудалые табижа, үргэнөөр зүбшэн хэлсэнэ, тодорхой уялгануудые абана.

Зүгөөр, Кяхтын аймагай, Усть-Киранай сомоной „Большевик" ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол колхозуудайгаа центрнүүдые культурна болбосон болгохо хэрэгтэ һаналаа табинагүй. Дурсагдагша колхозуудай зарим членүүдэнь колхозойгоо центрһээ 10-15 километр газарта байратай.

„Большевик" колхозой правлени болбол эндэхи улаан булангаа хаажа, квартира болгоод байна. Клубынь үдэр бүри шахуу хаалтатай байдагһаа гадна, түлигдэдэггүй ба сонхонь соорхой.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени хадаа заахан гэр дотор байдаг ба тэндэхи стол, стулнууд ба плакатануудынь хирэ тооһондо дарагдаанхай. Үниһөө наашаа угаагдаа-арилгагдаагүй байна.

Гадна, тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, правлениин членүүд хадаа центральна, республиканскэ, районно газетануудые ба журналнуудые захидаггүй ба уншадагшьегүй байна. Баргажанай аймагай, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай хэндэлгые, мүн энээниие бүхы суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэхые шухалашалһан, ВКП(б) айн Бурят-Монголой Обкомой бюрогой 1940 оной мартын 8 үдэрэй тогтоолтой мүнөө хүртэр танилсаагүй байха юм. Колхозуудайгаа центрнүүдые культурна болбосон болгохо тушаа анхаралаа табихые „Большевик" ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһээ эригдэнэ.

О. Гомбоева.

Осоавиахимай Центральна Соведэй зууршалгаар, СССР Совнарком болбол Осоавиахимай 14-дэхи Бүхэсоюзна лот… гаргалгые зүбшөөрбэ. Лотерейнэ билеэдүүдые тараалга … оной апрелиин 15-һаа июлиин 15 хүртэр ябуулагдаха ба… 14-дэхи лотерейһээ ороһон зөөри хадаа Осоавиахимай масс… оборонно хүдэлмэриие шангадхалгада зорюулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Осоавиахимай Центральна Сове… гаргагдаһан плакатаһаа репродукци.

(ТАСС-ын фото-клише).

ВОРОШИЛОВСКА БУУДАГШАДЫЕ БЭЛЭДХЭЛГЫН ШЭНЭ ПРОГРАММА

Һаяхан, Осоавиахимай Центральна Соведэй президиум болбол ворошиловска буудагшадые бэлэдхэлгын шэнэ программа батаэба. Түс программын ёһоор, 187 часай торшо соо һуралсаха байна. Практическа буудалгаһаа гадна, политическэ, строевой ба физическа бэлэдхэлдэ ехэ саг үгтэнэ.

Ворошиловска буудагшад хадаа осоавиахимай эхин организацинуудаар ба буудагшадай клубуудаар бэлэдхэгдэхэ байна. Баталагдаһан программа болбол гурбан шатануудтай. Ворошиловска эдир буудагшын нэрэзэргын түлөө нормые үгэлгэ хадаа ворошиловска нэгэдэхи шатын буудагшын значогто норма үгэлгэдэ бэлэдхэл болоно. Удаа тээнь, жэл хахадһаа удаан болонгүйгөөр ворошиловска хоёрдохи шатын буудагшын … чогто норма үгэхэ эрхэтэй. … дохи шатын буудагшад ба… значок абаһаар хоёр … болоһонойгоо һүүлдэ, ту… программаар дахин шалга… уялгатай. Дахин шалгагдаа… шууд болбол ворошиловска … дохи шатын буудагшын нэр… гээ гэхэ байна.

Шэнэ программа хадаа ны… 1-һээ бэелүүлэгдэжэ эхилхэ.

* *
*

Осоавиахимай Центральна … болбол Октябрьска социалисти… кэ революциин XXIII жэлэй … зорюулан, 1940 оной декаб… Бүхэсоюзна химическэ долоо… соревновани үнгэргэхэ гэжэ … тообо.

ҺУРАГШАДАЙ ДУНДА ВОЕННЭ ҺУРАЛСАЛ ҺАЙНААР ТАБИГДАА

Бичурын аймагай, Шэбэртын хүсэдбэшэ дунда һургуулиин дэргэдэхи ВЛКСМ-эй эхин организаци (секретарь нүхэр Буннова) болбол һурагшадайгаа дунда военно-физкультурна хүдэлмэри муу бэшээр табяа. Түс һургуулиин дэргэдэ осоавиахимай ба Улаан крестын эхин организацинууд эмхидхэгдэв. Хамта зуугаад һурагшад эдэнэй членүүд болонхой.

1940 оной январиин нэгэнһээ хойшо, түс һургуулиинхид оборонно кружогуудта активнаар һуралсажа, 55 хүн ПВХО-гэй значогтой, 28—ГСО-гэй ба 20 хүн БГСО-гэй, хамта 103 һурагшад значкистнууд болоо. Мүнөө хэдэн оборонно ба шахматна, дра… ческа кружогууд хүдэлмэр… Тодорхойлбол. ПВХО-гэй кру… —20, ГСО-гэй кружогто—1… ворошиловска эдир буудагш… кружогто—18 хүн һуралсана… һурагшадай дунда 4-4 значо… тай хүнүүд олон. 7-дохи кл… һурагшад Ширыпов, Бим… Цыремпилов ба 6-дахи кл… бусад һурагшад.

Түс хүдэлмэридэ һургаг… активнаар түһална. ПВХ… кружогые һургагша … Дагбаев, БС ба ЮБС-гэй кру… директор Матынов ба шах… кружогые һургагша нүх. Бо… гэгшэд хүтэлбэрилнэд.

О. Цыбико…

ПВХО-гэй инструкторнууд бэлэдхэгдэбэ

Бичура. (Манай спецкорһоо). Аймагай центртэ осоавиахимай аймсоведэй үүсхэлээр, 10 хоногой, ПВХО-гэй инструкторнуудай курс үнгэргэгдэбэ. Түс курсда 32 хүн хабаадажа, мартын эсэстэ һуралсалаа дүүргээ. Тэдэнэй 80 процентэнь „отлично" ба 20 процентэнь „һайн" сэгнэлтэтэйгээр курсаа дүүргэбэ.

Мүнөө, эдэ инструкторнууд өөһэдынгөө колхозууд ба учреждениүүд дээрэ ПВХО-гэй кружогуудые эмхидхэжэ, хүдэлмэрөө эхилээ. Жэшээнь, „Передовик" колхозой дэргэдэ (инструкторынь В. И. Гнеушева) эмхидхэгдэһэн кружогто 12 хүнүүд хабаадалсана, тэдэнэр мүнөө 8 часай занятии үнгэргөө. Бага-Куналиин МТС, НКВД-эйн аймагай … Ворошиловай нэрэмжэтэ ко… „Улаан ударник", „Стали… путь" ба „Красное знамя" … колхозуудай дэргэдэ ПВХ… кружогууд эмхидхэгдээд, 2-2 … тинуудые ябуулһан байна.

Зүгөөр, эдэ кружогууд … учебнигүүд ба бусад хэр… нүүдээр хангагдаагүй б… Энээн тухайда осоави… аймсовет ба ВКП(б)-эйн ай… военнэ таһаг болбол БМАС… Центральна Соведтэ хэдэн … хэһэншье һаань, тэндэһээ ни… харюу үгтөөдүй.

О. Удын.

Мексика—президентскэ һунгалтануудай урда тээ

(Мексикэһээ бэшэг)

Июлиин 7-до болохоо байгаа президентскэ һунгалтануудтай дашарамдан, Мексикэдэ шанга политическэ тэмэсэл болежо байна. Энэ тэмэсэл хадаа мексиканскэ революциин парти, компарти ба бусад прогрессивнэ организацинуудай кандидат—генерал Камачо (энэ хадаа Карденасай правительстводо оборонын министр байһан) ба гадаадын томо фирмэнүүдээр дэмжэгдэдэг, реакционно кругуудай кандидат—генерал Альмасанай тала баригшадай хоорондо болоно.

Генерал Камачо болбол, хэрбээ намайе президентээр һунгаа хадань, мексиканскэ революциин партиар зохёогдоһон, 6 жэлэй программые дүүргэхэб гэжэ мэдүүлнэ. Энэ программа болбол нефтяной промышленностиин национализацилые, ажалай законодательство бии болголгые ба заработна хүлэһэ дээшэлүүлгые хараална. Гадаада политика тушаа энэ программа болбол Мексикын политическэ ба экономическа зависимобэшэ байдал хамгаалгые ба Латинска Америкын бусад оронуудтай нягта экономическа ба политическэ, харилсаае хараална.

Генерал Альмасан болбол шадамар политик гэжэ суутай. Тэрэ хадаа правительственнэ захилнуудһаа зөөрижэһэн Мексикын эгээн баян хүнүүдэй нэгэнь болоно.

Һаяхан, Альмасанай тала баригшад хадаа „Национальна нэгэдэлэй революционно парти" гэһэн нэрэтэй организаци байгуулаа. Организациин программа болбол хүдэлмэришэд, арми ба илангаяа таряашадта демагогическа (худал хуурмаг) найдуулганuудые үгэхын тулада Карденасай правительствын алдууе шадамараар хэрэглэнэ.

Альмасанай организациин программын демагогическа ба антидемократическа характер хадаа, мексиканскэ революциин партиие хорихо тэһэн ушарзараа өөрыгөө элирүүлнэ. Альмасаниие дэмжэдэг ба демократическа организацинуудай эсэргэдэ реакциин ба империализмын агентура болоһон, капитулянтнууд болбол мексиканскэ революциин партида, мүн зарим профсоюзна ба таряашадай организацинуудта, илангаяа армиин командованиин дунда бии. Альмасанай тала баригшад хадаа правительственнэ чиновнигуудай дунда бии байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Мексикэдэ хэдэн демократическа хэмжээнүүд бэелүүлэгдээншье һаа, тэдэнэр болбол реакциин—томо газар-эдлэлгын, худалдаанай ба финансова буржуазиин ба гадаадын предприятинуудай материальна базануудые һандаргажа шадаагүй. Зүгөөр, Карденасай правительство хадаа зарим томо газар эдлэлгые конфисковаһан ба финансова капиталда эсэргүү, мүн эксплоатациин колониальна фермонуудта эсэргүү хэдэн хизаарлалтануудые бии болгоһон, мүн гадаадын нефтяной компаниинуудай үмсые национализироваһан ба мексиканскэ промышленностиин хүгжэлтэдэ туһалһан байна. Эдэ хэмжээнүүд болбол буржуазиин нютагай промышленностиин хүгжэлтэдэ туһа болоо. Карденасай правительство болбол демократиин хүгжэлтэдэ ориентироваланнгүйгөөр, харин, дээрэһээ оруу хүтэлбэрилдэг байгаа. Энэ хадаа правительстводо, мүн профсоюзна ба таряашадай организацинуудта бюрократуудай слойе бии болгоо, эдэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд хадаа ехэнхидээ томо кулагууд байдаг. Демократическа фронтын гол хүсэнүүдэй хабаададаг мексиканскэ революциин парти болбол прогрессивнэ үүргые дүүргэһэн ба дүүргэжэшье байна. Гэбэшье, тэрэ хадаа үргэн массын инициативада мүнөө хүртэр түшэглэдэггүй ба правительстводо шиидхэхы нүлөөгүй байна. Тэрээнһээ гадна, тэрэ хадаа правительствоһаа бүрин дулдыдадаг ба тэрээнэй бүхы дунда ба дээдэ органууд һунгагдадаггүй, харин дээрэһээ оруу томилогдодог байна. Түс партиин доторой демократиин дутагдал энээгээр тодорхойлогдоно.

Ороной гол проблемэнь—аграрна. Ехэ газарые таряашадай ба хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй дунда Карденасай правительствын хубаалһанайншье һүүлээр, хамта дээрээ 70 миллион гектарһаа үлүү газарые эдлэдэг, 10000 газарэзэмдэгшэд орон соонь тоологдожо байна. Олонхи таряашад хадаа түлюур муу байдалтай зандаа, юуб гэхэдэ, тэдэнэр хадаа тон бага газартай ба газар эдлүүрилхэ зэбсэггүй байна. Мексикэдэ бага газартай ба газаргүй таряашад миллион шахуу болоно, тэдэнэр хадаа мүнөө газарай үмсэтэнөөр эксплоатировалагдана. Индейнүүдэй байдал бүри муу. Тэдэнэр болбол түсхайлан таһалагдаһан, үрһэжэл муутай районуудта ажаһуунад. Индейнүүд-хүдэлмэришэд болбол сагаан арһатанһаа бага хүлэһэ абадаг, ехээр эксплоатировалагдадаг байна.

Мексикын экономическа байдал улам бүри муудажа байна, ушарань, Европодохи дайн хадаа ороной экономикодо таарамжатайгаар нүлөөлхэ гэһэн этигэл бүтөөгүй. Хүдэлмэригүйдэлгэ ургана, олон заводууд, шахтнууд хаагдаа гү, али продукци гаргалгаа бага болгоо. Гадаадын империалистнуудаар дэмжэгдэдэг, реакционно хүсэнүүд болбол национальна валютые үнэгүй болголго, худалдаанай обородые багадхалга, массова хэрэглэлгын продуктнуудые үнэтэй болголгые ба спекуляциие тохёолдуулагша, экономическа саботажын политикые ябуулна. Реакционно мексиканскэ кругууд болбол үргэн массын эрилтэнүүдые бэелүүлгэдэ эсэргүү выступална.

Мексикын демократическа партинууд ба организацинууд, мүн прогрессивнэ хэблэл болбол, мексиканскэ правительствоор экспроприровалагдаһан (үргэдхэгдэһэн) нефтяной предприятинуудай урдынь эздэй ба гадаадын империалистнуудай дэмжэлгэ доро Альмасанаар ба тэрээнэй тала баригшадаар бэлэдхэгдэжэ байгаа реакционно мятежын аюулые тэмдэглэнэд. Ороной элдэб пунктнуудта буу зэбсэгэй складуудай олдолго, буу зэбсэг ба военнэ хэрэгсэлые контрбандаар асаралга, мүн зэбсэгтэ мятеж бэлэдхэхын тулада гражданскэ дайнай оршомбайдалые бии болгохые һэдэһэн, альмасанистскэ бандануудай зэбсэгтэ провокационно выступлениинүүд хадаа тэрээн тухайда гэршэлнэ.

Л. РИЧАЛАС.

Харюусагата редактор… оролгшо Ц. ОЧИРО…

Адрес редакции г. Улан-Удэ, Каландарашвили 19. Телефоны: отв. редактора —3-44; отв. секретаря — 3-23; отдел партийной жизни — 7 - 55 — 2 зв.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел писем — 5-07.

Типография НКМП. Уполномоченный Бурглавлита № 381